

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

III. Contritionem sine speciali Dei auxilio haberi non posse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

CAPVT III.

Contritionem sine speciali Dei auxilio haberi non posse.

ALTERA quæstio erat, Vtrum Contritio, quam liberam actionem esse iam demonstrauius, ita procedat ex libero arbitrio, vt sine speciali Dei auxilio cor humanum præueniente & adiuuante, possit haberi. Quæ sanè controuersia hoc tempore nulla esset, si Aduersarij nostri finem aliquem facerent calumniandi. Fuit quidem olim cum Pelagianis grauiissima concertatio, cum illi (Augustino teste in libro de hæresibus, cap. 88. & in epist. 106.) dicerent, gratiam qua liberamur ab impietate, secundum merita nostra dari: Catholici contra, Conuersionem ac Pœnitentiam diuina gratia præueniri, atque inspirari contenderent. Sed hoc tempore satis cum Lutheranis conuenimus, Pœnitentiam, ac per hoc Contritionem, donum esse Dei, nec posse sine diuina inspiratione, solis natura viribus obtineri.

Quia tamen Martinus Kemnitius, in 2. parte Examinis, cap. 4. de Pœnitentia, pag. 963. scribere ausus est, Concilium Tridentinū stabilire voluisse dogma illud, quod tribuit humanis viribus sine speciali auxilio Dei eam Pœnitentiā, quæ sit sufficiens dispositio ad remissionem peccatorum: idcirco necessarium esse duximus, PRIMVM adferre testimonia eiusdem Concilij, & recentium Theologorum. DEINDE sententiam Concilij, & Theologorum, atque aded totius Ecclesiæ; testimoniis Scripturæ & veterum confirmare.

Igitur TRIDENTINVM Concilium sess. 6. cap. 5. hæc habet verba: *Declarat præterea* (sancta Synodus) *ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per CHRISTVM IESVM præueniente gratia sumendum esse.* Deinde cap. 6. *Disponuntur*, inquit, *ad ipsam iustitiam dum excitati diuina gratia, atq; adiuti, fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum, &c.* Tum cap. 14. *Qui Verò*, inquit, *ab accepta iustificationis gratia per peccatum exciderunt, rursus iustificari poterunt, cum excitante Deo per Pœnitentia Sacramentum merito Christi amissam gratiam recuperare procurauerint.*

Kkkkk 2

Et

Et infra can. 3. *Si quis dixerit, sine prœueniente Spiritus sancti inspiratione, atq; eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse, sicut oportet, & ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.* Denique sess. 14. cap. 4. non modò non habetur, quod Kemnitius fingit, Contritionem ex solis viribus liberi arbitrij concipi posse; sed etiam disertis verbis ipsa etiam Contritio imperfecta, quam Attritionem dicimus, Concilium esse docet donum Dei, & Spiritus sancti impulsus.

Nec solum Concilium OEcumenicum, in cuius definitionibus omnes Catholici acquiescunt, sed etiam celeberrima Academia in articulis publicè editis eam fidem apertissime profitentur. Exstant articuli **PARISIENSES** aduersus Lutheranos editi anno M. D. XLII. eorum articulorum secundus ita habet: *Eadem fidei constantia est tenendum, hominem esse liberum arbitrium, quo potest benè, vel malè agere, & per quod, si etiam in peccato mortali fuerit, Deo adiuvante, ad gratiam resurgere valet.* Exstant etiam articuli **LOVANIENSES** paulò posterioribus aduersus eosdem Ecclesiæ hostes promulgati, quorum septimus ita habet: *Certa fide tenendum est, hominem habere liberum arbitrium, quo potest malè, & cum gratia Dei, benè agere; & post mortale peccatum admissum, Deo adiuvante, pœnitere, & peccatorum remissionem consequi.*

In eandem sententiam scripserunt Theologi Scholastici antiquiores; nam de his qui hoc seculo vixerunt, aut viuunt, nulla dubitatio esse potest. Nec solum sanctus Thomas in 1. 2. quæst. 109. art. 6. & 7. & S. Bonaventura in 2. libro Sententiarum dist. 28. artic. 2. quæst. 1. & dist. 30. quæst. 1. & Gregorius Ariminensis in 2. Sententiarum dist. 26. quæst. 1. & Marsilius in eundem librum quæst. 17. & alij plurimi, eidem sententiæ apertissime subscripserunt: sed etiam Scotus, quem accusat Kemnitius nominatim, nò vno in loco auxilij diuini in Pœnitentia concipienda necessitatem agnoscit. Nam in 1. Sententiarum dist. 44. quæst. vnica, scribit, idè posse quemlibet peccatorem saluari, quia potest eum Deus sua gratia prœuenire: & in 4. dist. 14. quæst. 3. negat ab homine solis naturæ viribus posse cognosci, peccatum esse detestandum, vt offensiuum Dei, atque auersiuum (vt ipse loquitur) ab eo: & in eundem librum, dist. 21. art.

art. 2. extremo, Pœnitentiam à Deo inspirari fatetur. Quem admodum autē intelligenda sint loca quædam eiusdem Scoti, quæ cum his pugnare videntur, explicat Vega in opusculo de iustificatione, quæst. 11.

IAM verò sententiæ huius Catholicæ veritatem aduersus hæreticos Pelagianos ex diuinis literis nullo negotio comprobabimus. PRIMVM Psalmi Davidis pleni sunt illis vocibus: *Conuerte nos Deus salutaris noster.* Psal. 84. *Deus virtutum conuerte nos.* Psal. 79. *Erravi sicut ovis qua perit, quære seruum tuum.* Psal. 118. Deinde Hieremias cap. 31. *Conuerte, inquit, me Domine, & conuertar.* Et paulò infra: *Postquam conuertisti me, egi Pœnitentiam,* in quem locum S. HIERONYMVS scribens: *Vide, inquit, quantum sit auxilium Dei, & quàm fragilis humana conditio, & hoc ipsum, quod Pœnitentiam agimus, nisi nos Dominus antè conuerterit, & nisi Dei nitamur auxilio, nequaquam implere valeamus.*

TVM Ezechielis cap. 36. disertis verbis Dominus dicit: *Auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis carnum.* quod certè nihil aliud, quàm donum Contritionis veræ quæ Pœnitentiæ significare potest.

AD HÆC Lucæ 22. Conuersus Dominus respexit Petrum, & talem in eo contritionem excitauit, vt continuò amarissimè fleuerit: in quem locum scribens AMBROSIVS lib. 10. in Lucam: *Quos, inquit, IESVS respicit, plorant delictum. Negauit Petrus, & non fleuit, quia non respexerat Dominus: negauit secundo & non fleuit, quia adhuc non respexerat Dominus: negauit tertio, & respexit IESVS, & ille amarissimè fleuit.*

DE NIQVE, vt alia prætermittā, quid apertius illo B. Pauli testimonio, qui in epistola posteriore ad Timotheum cap. 2. monet, cum modestia corripiendos esse eos, qui resistunt veritati: *ne quando det illis Deus Pœnitentiam, ad cognoscendam veritatem, & respiscant à Diaboli laqueis, à quo captiui tenentur?* quem locum adducens AVGVSTINVS lib. 5. in Iulianum, cap. 3. *Quantumlibet, inquit, prabeat patientiam, nisi ipse dederit, quis agit Pœnitentiam?* Et libro de fide ad Petrum, cap. 31. ex eodem Pauli testimonio dogma Ecclesiasticum his verbis proponit, siue Augustinus, siue Fulgentius libri auctor fuerit: *Firmissimè tene, & nullatenus dubita,*

bita, neminem hîc posse Pœnitentiam agere, nisi quem Deus illuminauerit, & gratuita sua miseratione conuerterit.

His accedunt veteris Ecclesiæ apertissimæ definitiones. Nam IN PRIMIS in Synodo Palæstina, in qua ipse etiam Pelagius errores suos anathematizare compulsus est, illud inter cetera declaratum fuisse scribit Augustinus in epist. 106. Pœnitentiam donum esse Dei. DEINDE in Concilio Arausico no II. can. 4. iterum explicatum est, per sancti Spiritus infusionem & operationem in nobis fieri, non tantum vt à peccato purgemur, sed etiam vt purgari velimus.

IDEM quoq; docuerunt doctissimi Apostolicæ sedis Praefules, Innocentius, Cœlestinus, & Leo. INNOCENTIUS in epistola ad Cœcilium Carthaginense, vt ad rectam redeamus viam diuino adiutorio nos egere confirmat. COELESTINUS in epist. ad Episcopos Galliarum, can. 11. id ipsum probat orationibus Ecclesiæ, quibus à Deo petimus, vt infidelibus detur fides, & vt lapsis Pœnitentiæ remedium conferatur, & ex gratiarum actione, quam Deo pro illuminatione infidelium, & lapsorum correctione deferimus. LEO in epist. 91. ad Theodorum Episcopum: *Ipsam, inquit, Pœnitentiam ex Deo credimus inspiratione conceptam, dicente Apostolo: Ne forte det illis Deus Pœnitentiam.* Sed de his satis.

CAPVT IV.

In contritione includi odium, ac detestationem peccati præteriti.

TERTIA controuersia erat, vtum contritio includat odium ac detestationem peccati præteriti. Lutherus enim initio defectionis suæ à Catholica Ecclesia, inter alia multa hæretica paradoxa, hoc etiam excogitauit ac docuit, non esse veram Contritionem siue Pœnitentiam, odium vitæ præteritæ, sed amorem iustitiæ, & nouam vitam.

In sermone de Pœnitentia, loquens de Contritione, qua paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, sic ait: *Hæc tristitia facit hypocritam, immò magis peccator*